

תרגיל 3

1. יהיו R_1, R_2 חוגים. למה איזומורפי $R_1 \times R_2 / (\{0\} \times R_2)$? הוכיחו. פתרון:
- נוכיח ש $R_1 \times R_2 / (\{0\} \times R_2) \cong R_1$. ובכן נגדיר את האפימורפיזם הבא: $\varphi : R_1 \times R_2 \rightarrow R_1$ ע"י $\varphi(a, b) = a$. קל לראות שזהו אכן אפימורפיזם. הגרעין זה כל האיברים שהולכים לו. כלומר, כל הזוגות (a, b) שעבורם $a = 0$. וזה שווה בדיוק ל $\{0\} \times R_2$. לכן ממשפט האיזומורפיזם הראשון, $R_1 \times R_2 / \{0\} \times R_2 \cong R_1$.
2. תנו דוגמה לחוג לא קומוטטיבי R ואידיאל $I \trianglelefteq R$ כך ש R/I קומוטטיבי. פתרון:
- בהתאם לשאלה הקודמת, נקח $R_1 = \mathbb{Z}, R_2 = M_2(\mathbb{Z})$ ונגדיר $R = R_1 \times R_2$ ו $I = \{0\} \times R_2$. אז R לא קומוטטיבי, אבל $R/I \cong R_1 = \mathbb{Z}$, כן קומוטטיבי.
3. יהיו R_1, R_2 חוגים, ו $I_1 \trianglelefteq R_1, I_2 \trianglelefteq R_2$ אידיאלים. כזכור $I_1 \times I_2 \trianglelefteq R_1 \times R_2$. הוכיחו ש $(R_1 \times R_2) / (I_1 \times I_2) \cong (R_1/I_1) \times (R_2/I_2)$. פתרון:
- נגדיר אפימורפיזם: $\varphi : R_1 \times R_2 \rightarrow (R_1/I_1) \times (R_2/I_2)$ ע"י $\varphi(a, b) = (a + I_1, b + I_2)$. קל לראות שזהו אכן אפימורפיזם. הגרעין הוא כל הזוגות (a, b) כך ש $a \in I_1, b \in I_2$. אבל זה אומר ש $(a, b) \in I_1 \times I_2$. כלומר $(a, b) \in I_1 \times I_2$.
4. מצאו n כך ש $\mathbb{Z}[i]/\langle 3+i \rangle \cong \mathbb{Z}_n$. הוכיחו את האיזומורפיזם. פתרון:
- נבחר $n = 10$. נבנה הומומורפיזם באופן הבא:
- 1 חייב ללכת ל 15, ולכן 3 הולך ל 3.
- אנחנו רוצים ש $3+i$ ילך ל 0 (מודול 10), ולכן i חייב להישלח ל 7.
- לכן נגדיר: $\varphi(a+bi) = (a+7b) \pmod{10}$. קל לראות ש 15 הולך ל 15, ושההעתקה על ושוורת חיבור. נוכיח שהיא שומרת כפל.
- $$\varphi((a+bi)(c+di)) = \varphi(ac-bd+i(ad+bc)) = ac-bd+7(ad+bc) \pmod{10}$$
- $$\varphi(a+bi)\varphi(c+di) = (a+7b) \pmod{10}(c+7d) \pmod{10} = (a+7b)(c+7d) \pmod{10}$$
- $$= ac+7(ad+bc)+49bd \pmod{10} = ac-bd+7(ad+4c) \pmod{10}$$
- כעת נחשב את הגרעין. ברור ש $\varphi(3+i) = 0$ ולכן $\langle 3+i \rangle \subseteq \ker \varphi$.
- מצד שני, יהיה $a+bi \in \ker \varphi$. אזי $a+7b \equiv 0 \pmod{10}$. כלומר, $a = 10k + 3b$. עבור $k \in \mathbb{Z}$ נקבל ש $a+bi = 3b+bi+10k = b(3+i)+k(3-i)(3+i) \in \langle 3+i \rangle$. מש"ל.

5. יהי R חוג. נגדיר את המאפיין של R , מסומן ב- $\text{char}(R)$, להיות n אם $1 + \dots + 1$ פעמים שווה ל-0, ולכן $n < m \in \mathbb{N}$, $1 + \dots + 1$ פעמים לא שווה ל-0. אם אין n כזה, נגדיר את המאפיין של R להיות 0. אם המאפיין של R שונה מ-0, נגיד שלחוג יש מאפיין סופי. יהי R חוג עם מאפיין סופי, ו- $I \trianglelefteq R$.

(א) הוכיחו ש- $\text{char}(R/I) \leq \text{char}(R)$.
פתרון:

נניח $\text{char}(R) = n$. אז $(1 + \dots + 1) + I = 0 + I$ כאשר מחברים n פעמים. לכן $\text{char}(R/I) \leq \text{char}(R)$.

(ב) הוכיחו שלמעשה, $\text{char}(R/I) \mid \text{char}(R)$.
פתרון:

נסמן $\text{char}(R/I) = m$, $\text{char}(R) = n$. כאשר $m \leq n$. מחילוק עם שארית, יש k, r כך $n = km + r$, ובכך, ראינו שאם נחבר $1 + I$ פעמים נקבל $0 + I$ בחוג המנה. כמו כן, אם נחבר $1 + I$ פעמים, נקבל k כפול $(1 + I) \dots + (1 + I)$ שמחברים m פעמים, כלומר $k \cdot (1 + I + \dots + 1 + I) = k \cdot (0 + I) = (0 + I)$ לכן גם אם נחבר $1 + I$ פעמים נקבל $(0 + I) + \dots + (0 + I) = (0 + I)$ בסתירה למינימליות של m . לכן $r = 0$. כלומר $m \mid n$.

6. יהי R חוג נסמן ב- $R[x]$ את חוג הפולינומים מעל R , כלומר אוסף הביטויים מהצורה $\sum_{i=0}^n a_i x^i$ עבור n טבעי כלשהו, עם חיבור וכפל טבעיים (שימו לב ש- x הוא איבר במרכז). הוכיחו ש

$$R[x]/\langle x \rangle \cong R$$

פתרון: נגדיר $f(\sum_{i=0}^n a_i x^i) = a_0$. הרכיב החופשי. קל לראות שזה הומומורפיזם. על כל איבר r ניקח את הפולינום הקבוע r להיות מקור. נחשב את הגרעין:

$$0 = f\left(\sum_{i=0}^n a_i x^i\right) = a_0 \iff \sum_{i=0}^n a_i x^i = \sum_{i=1}^n a_i x^i = x \sum_{i=0}^{n-1} a_{i+1} x^i$$

$$\iff x \mid \sum_{i=0}^n a_i x^i \iff \sum_{i=0}^n a_i x^i \in \langle x \rangle$$

7. יהי R חוג קומוטטיבי ו- $I \trianglelefteq R$ הוכיחו שהרדיקל של R/I (אוסף האיברים הנילפוטנטים) שווה ל- $\sqrt{I}/I = \{x + I : x \in \sqrt{I}\}$ כאשר $\sqrt{I}$ מסמן את הרדיקל של I .
פתרון: $(x + I)^n = 0 + I$ שייך לרדיקל של R/I אם קיים n טבעי כך ש- $(x + I)^n = 0 + I$.

$$(x + I)^n = 0 \iff x^n + I = 0 \iff x^n \in I \iff x \in \sqrt{I}$$